

לפני 25 שנה

גיבור ישראל, שכחנה את ההגנות בענינו של גיבורי ישראל סימן טוב גנה. מדור הפירור פתח השבוע לפני 25 שנה כמלפני הציונות. כמו כן פורסם בגיליון המדור "ספר לסכתא" שבכרית לילי גילוי (ראה) מילון גילוי הקצר. בשער הגיליון: חייל במצעד יום העצמאות תשמ"ו.

העולם הזה 916 תאריך: 5.5.1955

ספר לסכתא

- מילון גילוי המקוצר** — גרוש — לירה שהורידו ממנה את המיסים.
- דייקנות** — הכישרון לשער נכונה את מידת האחר של הזולת.
- מידת השיתור** — התקופה בה הצילה מפלגת את העם.
- איריאליסט** — אדם המנסה להוציא את הפוליטיקה מחוץ לתחומי הפוליטיקה.
- אם אוהבת** — אשה העושה כל מאמץ כדי שבתה לא תעשה מה שעשתה היא בגילה.
- הגרלה** — הדרך הטובה ביותר לקבל מאומה תמורת משהו.
- ציוני** (פרוש אחרון) — ישראלי ה' נוסע לאמריקה כדי לדאוג שמרוקאי ייסע לישראל.
- יריד** — אדם הלווה כסף מזמן לזמן.
- תקציב** — שיטה המאפשרת לך לשקוע בדאגות לפני הוצאת הכסף ממס כמו אחרי ההוצאה.
- מדינאי** — אדם הניגש לכל בעייה שהיא בפה פתוח.
- עסקן** — כנ"ל ביד פתוחה.
- בעי** — אדם המוכן לחכות לארוחת הערב כל היום כולו — אבל בשום פנים לא חמש דקות נוספות.
- דיפלומאט** — אדם המסוגל לדבר כך שלא יבינו אותו.
- בום** — האיש שבא למישרד מוקדם כשאתה מאחר, והבא מאוחר כשאתה מק' דים.
- נשיקה** — חילופים בלתי-הכרחיים של חידוקים.

אנשים

- הנשיא **יצחק בן-צבי**, אל כמה חברייכנסת שבאו לברכו לרגל יום-העצ-מאות: "או, חברייכנסת! זה זמן רב שלא ראיתכם בכנסת!"
- ירוחם כוהן**, חבר מערכת למרחב ולשעבר שלישי של **יגאל אלון**: "כך גוריון מתייחס אל יגאל אלון כמו שאל המלך לדוד — הוא אוהב שינגן לו בנבל, אבל הוא זורק עליו את החנית."
- חברו של אלון, **מפקד חטיבת הראל** לשעבר, **יוסף (יוספלה) טבנקין**, ש-התקיף בשבוע שעבר את בג'וריון ב' הריפות, בהטילו עליו את האחריות לטבח בלאטרון, הסביר מדוע לא הופיע למיסדר ביום-העצמאות באיצטדיון רמת-גן: "לא הוזמנת!"
- את אותו יום הגדיר פוליטרוק הי פלמ"ח **בני מהרשק** בשם הנרדף: "יום העצבות."

גיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה, פורסם במסגרת המדור "הנדון" מיתקפה על האכסדרים של הרמוקרטיה הישראלית; הכותרת: "המאבק על חבר א"כ כתבת-תחקיר של כתבי השבועון הציגה את התכני ומדגמו האי-לופיה, לקראת הבחירות להסתדרות. במדור המדיניות של השבוע-עון פורסמה כתבת-דיוקן על ראש ממשלת בורמה, תחת הכו"ר תרת, אוהל הדוד נ"ו, תחקירן השערוריות, ברנד נאדל, הטיל "אור חדש על... פרשת ברגריקבק" במדור הווי של השבוע-עון הוצגה כתבה מצולמת תחת הכותרת, "הג העצמאות עם

בן-גוריון נואם והחיילים מתעלפים * מעוללות הצנזורה האמריקאית בישראל * מי אחראי לטבח בלאטרון? * יצחק בן-צבי מברך כמה מחברי הכנסת

הממשלה

הנאום הגדול
בבוקר יום העצמאות הובחלו ראשי קול ישראל עלידי הודעה ששינתה ברגע האחרון את כל טירי השידור המתוכ-ננים. דויד בן-גוריון עמד, בניגוד למקובל, לשאת נאום פוליטי חשוב במהלך מיסדר יום-העצמאות, וביקש להקליט מראש את הנאום לשידור ברדיו.

היתה זאת הודעה רבת-משמעות. כי ההחלטה למסור את רשות-הדיבור לשר-הביטחון הפכה את המיסדר הגדול כולו למיטגרת והב להבלטת נאום בן-גוריון כפגיזה יחידה. היה זה ניצחון גדול של בן-גוריון על ראשה-הממשלה משה שרת. בשעה היעודה קם הגבר הלבוש חאקי, פסע כמה פסיעות אל המיקרופון. שלף צרור של ניירות והחל לקרוא מתוכם את נאומו.

עד הפסגה המר. באולפן שירות-השידור נראה הנאום ארוך, אך לא מעייף. עתה, על המיגר, היתה לו השפעה קטסטרופאלית. החיילים שקמו בשעה שלוש לפנות בוקר, צעדו מיצעד ארוך ומפרך ברחובות תל-אביב, היו עייפים ביותר. בעומדם נוו ללא תנועה, לשמע הנאום הארוך, נפלו חצי תריסר מהם, בזה אחר זה, מתעלפים.

בן-גוריון עצמו והיושבים בקירבתו לא הבחינו בנעשה מאחורי תומת החיילים בשורה הראשונה. הם הופתעו כשאלפי צופים באגפים פרצו פתאום בשריקות ר-בצעקות. הדיפלומטים הזרים חידדו את מבטיהם בתמיהה, הסתכלו במשקפות. כמעט איש לא הקשיב עוד לנאום. אף שהיה מעניין למדי, וקבע כמה עקרונות פוליטיים חשובים.

דויד בן-גוריון עצמו הרגיש כי הגזים בנאום הארוך, אך אחרי שהקליט אותו לשידור ברדיו שוב לא יכול היה לקצרו, והמשיך לשאת את דבריו עד לסוף המר. כשכנס האיש לבוש החאקי למכונית הקרייזלר השחורה, המלווה בשני אופנועים שעצרו את התנועה בכביש, חל שינוי במעמדו הפוליטי של שרי-הביטחון. זו הפעם הראשונה מאז הקמת המדינה, ניכ-של בן-גוריון בריחוק של קהל מבוגר.

הלקח לא עבר מבלי למשוך תשומת-לב רבה בצמרת מפא"י. התוצאה: ירידה של מניות בן-גוריון, עליית המניות של משה שרת. שנחל השבוע ניצחון נוסף כשהצליח, אחרי מאבק מושך, להעביר את הטיפול בוועדות-שביתת-הנשק מרשות בן-גוריון והרמטכ"ל (משה דיין) לרשות מישרד-החוק.

עיחונות

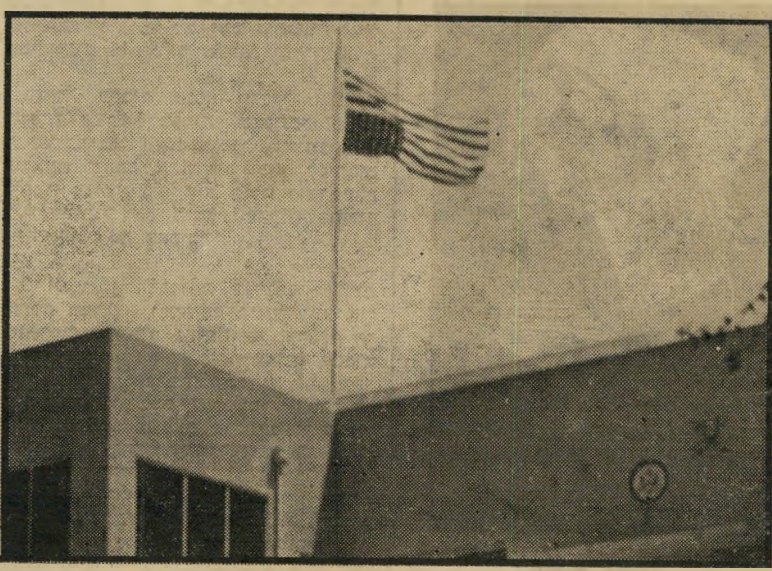
הקרב על הדגל
בשעה שישראל חגגה את יום-העצמאותה, לפני 25 שנה לא היו ברדיו שידורים ישריים; כל המישרים נערכו ובשולו באולפנים, והושמעו לאחר מכן מתוך סרטי הקלטה.

נערך קרב קטן אך מרתק על עצמאות זו בחדרי כמה מערכות עיתונים. הנושא: דגל אמריקאי, שעזרת בית-השגריר הי-אמריקאי ברמת-גן תלחה אותו, בשוגג, במהופך.

צלם העיתונות האנס קאופמן, יליד גר-מניה בן 41, שמע במקרה על הבדיחה, צילם אותה (ראה תמונה). עוד לפני שהצליח לפתח את התמונה ולהביאה לי-מערב, הופעל לחץ דיפלומאטי כבד: מעריב סירב לפרסם את התמונה, הצייע לקנות את הנגאטיב בסכום כסף הגזון. ה' סיבה: השגריר עצמו ואשתו צילצלו כמה פעמים למערכת.

השגרירות לא הסתפקה בכך, פנתה לי-שיכת העיתונות של מישרד ראש-הממ-שלה. משך כמה שעות עמדו כל מישרדי הלישכה במצב הכן, הטלפונים צילצלו, בקשות רשמיות הופנו לכתובות המתאי-מות. התוצאה: אף עיתון לא פירסם את התמונה.

אולם האנס קאופמן, אדם שקט וחובב-אמריקה. רגז, הוא סירב להיענות לבקשה

דג ארצות-הברית תגזי הפוך בכית השגריר האמריקאי ברמת-גן לחץ דיפלומאטי כבד

דים... למחרת בבוקר, בנעליים חצאיות, שלחו אותי לאיצטדיון רמת-גן. שם הלכתי בנעלי-התעמלות כשלושה ימים נוספים, עד כי נקרעו. חבר השאיל לי סנדלים גדולים. יום יומיים הלכתי יתף... בסיום התפקיד באיצטדיון נסעתי לשישה ימי חופש בנעלי של חבר שלי... (לאחר ה' חופש) התזרתי לו אותן והמשכתי ללכת בנעלי התעמלות הקרועות שלי. שקשרי תין בחבל. בצורה זו הופעתי למיסדרים."

הסוף המאושר: לא זאת בלבד שהי-טוראי הררי זכה כעבור חודשיים לזוגי נעליים, אלא שהפרשה כולה נשחחה בכתב-לכל מפקדי הנח"ל מטעם מפקד הפיקוד, סגן-אלוף אהרון דורון, בתוספת המילה: "לידיעתך."

למנוע את פירסום התמונה, הוא קרא בכעס ובזעם: "האם יש לנו עיתונות חופשית? האם היו מעזים לנהוג כך גם באמריקה?"

צבא

גלגולה של ועל
ביסודו של כל חייל מונח זוג נעליים. אולם לא תמיד זוכה יסוד זה לתשומת-הלב הראוייה במנגנון אספקת הציוד ב'